Dosar nr. 4-1250/2024
(4-24052850-12-4-16052023)

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

13 decembre 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chişinău, sediul Buiucani
În componență:
Președintele şedinţei, judecător Renata Popescu-Balta
grefier Regina Ciobanu
cu participarea
avocatului Ina Pucas
persoanei în privința căreia a fost pornit
procesul contravențional Tănasă Alexandru
victimei Tănasă Irina
în lipsa
agentului constatator Mihail Cîrlici

examinând în ședință de judecată publică, cauza contravențională întocmită în privința lui Tănasă Alexandru, născut la *****, IDNP: *****, domiciliat în***** învinuit de comiterea contravenției prevăzute de art. 78/1 Cod contravențional,

c o n s t a t ă :

La data de 15 mai 2024 Inspectoratul de poliție sect. Ciocana mun. Chișinău a înaintat în instanța de judecată cauza contravențională intentată în privința lui Tănasă Alexandru, învinuit de comiterea contravenției prevăzute de art. 78/1 Codul contravențional.

La data de 02.05.2024 a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI06 238064 în privința lui Tănasă Alexandru, în baza art. 78/1 Cod contravențional Conform procesului-verbal cu privire la contravenție, acesta la data de 11.04.2023, ora 21.25, Tănasă Alexandru aflîndu-se la domiciliu pe adresa ***** a iscat un conflict cu soția Irina Tănasă pe care a numit-o cu cuvinte necenzurate.

În şedinţă de judecată agentul constatator Mihail Cîrlici, în privința căruia a fost respectată procedura legală de citare, fapt confirmat prin avizul de recepție a citației, la examinarea cauzei nu s-a prezentat, însă a depus cerere prin care solicită examinarea cauzei contravenționale în lipsa sa, motiv din care, instanța de judecată în temeiul art. 455 alin. (2) Cod contravențional, a apreciat posibilă examinarea cauzei în absența acestuia.

Irina Tănasă în ședința de judecată a susținut procesul-verbal cu privire la contravenție întocmit în privința lui Tănasă Alexandru.

Avocatul Ina Pucas în interesele contravenientului Tănasă Alexandru în ședința de judecată a solicitat încetarea procesului contravențional, or în acțiunile acestuia lipsesc elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art. 78/1 Cod contravențional.

Persoana în privința căreia a fost pornit procesul contravențional Tănasă Alexandru în ședința de judecată a indicat, că a numit-o pe soția cu cuvinte urîte, în urma faptului că aceasta prima l-a numit cu cuvinte urîte.

Audiind poziția participanților la proces, analizând şi apreciind probele în ansamblu, sub toate aspectele şi în mod obiectiv, din punctul de vedere al pertinenței, concludenții și utilității lor, instanța de judecată ținând cont de prevederile legale ce guvernează spețа, ajunge la următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 458 alin. (1) din Codul contravențional, examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine: a) caracterul veridic al contravenției imputate; b) existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei; c) vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional; d) existența circumstanțelor atenuante şi/sau agravante; e) necesitatea sancționării şi, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale; f) alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei.

Potrivit art. 10 Cod contravențional constituie contravenție fapta – acţiunea sau inacţiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decît infracţiunea, săvîrşită cu vinovăţie, caatentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod şi re este pasibilă de sancţiune contravenţională.

Art. 8 alin. (1), (2) din Codul contravențional, stipulează că persoana este supusă răspunderii contravenționale numai pentru fapte săvârșite cu vinovăție. Este supusă răspunderii contravenţionale numai persoana care a săvârşit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea contravenţională. Conform prevederilor art. 14 alin. (1) – (3) din Codul contravențional, contravenţia se săvârşeşte cu intenţie sau din imprudență.

Conform prevederilor art. 425 alin. (1), (2) şi (5) din Codul contravenţional, probele sunt elemente de fapt, dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenţei sau inexistenţei contravenţiei, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăţiei şi la cunoaşterea altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei. În calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenţie, procesul-verbal de ridicare a obiectelor şi documentelor, procesul-verbal de percheziţie, explicaţiile persoanei în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional, depoziţiile victimei, ale martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, corpurile delicte, obiectele şi documentele ridicate, constatările tehnico-ştiinţifice şi medico-legale, raportul de expertiză. Sunt admisibile probele pertinente, concludente şi utile, administrate în conformitate cu prezentul cod.

Analizând conținutul procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI06 238064 în privința lui Tănasă Alexandru în baza art. 78/1 Cod contravențional, instanța constată că acesta urmează a fi declarat nul, iar procesul contravențional încetat din următoarele considerente.

În conformitate cu alin. (1) al art. 442 din Codul contravențional, procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul. Procesul-verbal se încheie de agentul constatator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

Instanța notează că procesul-verbal cu privire la contravenție este un act întocmit de un agent aflat în exercițiul funcțiunii potrivit căruia se constată starea de fapt, beneficiind de prezumțiile de legalitate, de autenticitate şi de veridicitate.

Sub aspectul legalității procesului-verbal, instanța de judecată reține că motivele de nulitate absolută a actului atacat pot fi invocate atât de părți, cât şi din oficiu de către instanţă, pentru asigurarea respectării principiilor legalității şi dreptății, stabilite expres de articolele 5 şi 7 din Codul contravențional.

Legea contravențională prevede redactarea procesului-verbal cu privire la contravenție într-o anumită formă ”*ad validitatem*” cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmit.

În conformitate cu art. 8 alin. (2) din Codul contravențional, este supusă răspunderii contravenţionale numai persoana care a săvârşit cu intenţie sau din imprudenţă o faptă prevăzută de legea contravenţională.

Conform art. 440 alin. (1) din acelaşi cod, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfăşurată de agentul constatator, de colectare şi de administrare a probelor privind existenţa contravenţiei, de încheiere a deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării agentului constatator sau procesului-verbal cu privire la contravenţie, de aplicare a sancţiunii contravenţionale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcţionarului abilitat să examineze cauza contravenţională, din cadrul autorităţii din care face parte agentul constatator, în instanţa de judecată sau în alt organ spre soluţionare.

Subsecvent, instanța reține că, pentru respectarea garanţiilor procedurale specifice în materie penală în ceea ce priveşte dreptul la un proces echitabil, printre care şi prezumţia de nevinovăţie, prevăzută de art. 6 § 2 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, instanţa de judecată verifică legalitatea şi temeinicia procesului-verbal cu privire la contravenţie.

Astfel, cu referire la legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, prioritar instanța de judecată va analiza cuprinsul acestuia prin raportare la cerinţele imperative prevăzute de legea contravențională prin prisma existenței temeiurilor de declarare a nulităţii absolute.

În art. 443 alin. (6, 6/1) din Codul contravențional, legiuitorul a prevăzut expres că, faptul absenţei persoanei în a cărei privinţă a fost pornit procesul contravenţional ori al refuzului acesteia de a semna procesul-verbal se consemnează în procesul-verbal şi se certifică prin semnătura cel puţin a unui martor, indicîndu-se şi datele de identitate ale acestuia (numele, prenumele, adresa de domiciliu şi numărul de telefon). În lipsa unui martor, agentul constatator va consemna motivele care au condus la încheierea procesului-verbal în acest mod.

La cazul dedus judecății, instanța stabilește că, potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție, acesta a fost întocmit în absența persoanei în privința căruia a fost întocmit procesul-verbal - Tănasă Alexandru, fără a fi citată legal pentru a fi prezent și a-și expune poziția, explicate drepturile și obligațiile, etc., fapt care duce la nulitatea absolută actului întocmit.

Legea contravențională prevede redactarea procesului-verbal cu privire la contravenție într-o anumită forma „*ad validitatem*”, cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmit. În acest context, respectarea exigențelor legale prevăzute la art. 443 Cod contravențional sunt impuse agentului constatator la întocmirea procesului - verbal cu privire la contravenție prin prisma art. 445 al Codului contravențional.

În hotărârea Curții Constituționale nr. 32 din 29 noiembrie 2018, privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 445 și 461 din Codul contravențional, § 38, Înalta Curte a

statuat, că procesul-verbal cu privire la contravenție este un act administrativ, care emană de la o autoritate publică, dotată cu competența de a constata și de a sancționa faptele contravenționale, se bucură de prezumțiile de legalitate, de autenticitate și de veridicitate.

De asemenea, acesta este executoriu. Astfel, Curtea admite că pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii de efecte juridice, redactarea lui trebuie să respecte o anumită formă *ad validitatem*, trebuind realizate toate exigențele de fond și de formă.

În baza art. 445 alin. (1) din Codul contravenţional, legiuitorul a prevăzut expres și exhaustiv temeiurile care atrag nulitatea absolută a procesului-verbal cu privire la contravenție, și anume, neconsemnarea în procesul-verbal cu privire la contravenţie a menţiunilor privind numele, prenumele şi funcţia agentului constatator, numele, prenumele, data (ziua, luna, anul) întocmirii procesului- verbal, seria şi numărul actului de identitate şi numărul de identificare personal (IDNP) sau datele de identificare din buletinul de identitate provizoriu ale făptuitorului care renunţă la numărul de identificare personal şi la evidenţa automatizată în Registrul de stat al populaţiei, iar în cazul persoanei juridice – lipsa denumirii şi a sediului acesteia, a circumstanţelor comiterii şi încadrării juridice a faptei contravenţionale săvîrşite şi a datei comiterii acesteia, a semnăturii agentului constatator sau a martorului asistent, în cazul refuzului contravenientului de a semna, atrage nulitatea absolută a procesului-verbal.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede temeiurile nulității relative, astfel încât, celelalte încălcări ale art. 443 sau ale altor norme imperative din prezentul cod pot să ducă la nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție doar în cazul în care acestea afectează în mod esențial fondul cauzei.

În continuare, instanța de judecată notează că procesul-verbal cu privire la contravenție a fost întocmit în lipsa făptuitorului, or ultimul nu a fost citat legal pentru a fi prezent la întocmirea actului constatator la data de 02.05.2024.

În acest context, instanța reiterează prevederile art. 382 alin. (2) Cod contravențional, din care rezultă cert că, citarea se face prin invitație scrisă, care se înmânează de către autoritatea competentă sau se expediază prin poştă, prin notă telefonică sau telegrafică, prin telefax, prin poștă electronică sau prin alt mijloc în cazul în care autoritatea poate dovedi că citația a fost primită sau a fost transmisă persoanei citate, dar aceasta a refuzat să o primească.

Prin urmare, în situația în care agentul constatator nu a făcut dovada respectării procedurii legale de citare, or deși legiuitorul reglementează la art. 443 alin. (6) Cod contravențional posibilitatea întocmirii procesului-verbal în lipsa contravenientului, totuși acest fapt este condiționat de două circumstanțe, și anume: absența persoanei și refuzul acestuia de a semna procesul-verbal, condiții care, nu au fost respectate în speță.

În virtutea acestor constatări, instanța conchide că întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție în lipsa contravenientului și fără înștiințarea legală a acestuia, ultimul a fost privat de un șir de drepturi și garanții procesuale, în special, de dreptul de a depune explicații pe marginea învinuirii aduse, totodată a fost privat de dreptul de a formula cereri, de a anexa probe în apărarea sa, de a fi apărată de un avocat, circumstanță care, afectează în mod esențial fondul cauzei și generează declararea nulității procesului-verbal cu privire la contravenție în ordinea art. 445 alin. (2) Cod contravențional.

În context, instanța reține, în vederea garantării dreptului la un proces echitabil urma să fie citat contravenientul și agentul constatator să anexeze dovada citării legale la

încheierea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 06 238064 din 02.05.2024 ca să aibă posibilitatea să facă obiecții, să invoce careva probe dacă le deținea.

Totodată verificând, legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție contestat în raport cu aspectele formale, instanța constată că acesta a fost întocmit cu încălcarea prevederilor art. 443 alin. (6) Cod contravențional care dictează că, ”faptul absenţei persoanei în a cărei privinţă a fost pornit procesul contravenţional ori al refuzului acesteia de a semna procesul-verbal se consemnează în procesul-verbal şi se certifică prin semnătura cel puțin a unui martor, indicându-se şi datele de identitate ale acestuia (numele, prenumele, adresa de domiciliu şi numărul de telefon”.

Cu precădere la caz, instanța atestă că procesul verbal a fost încheiat în absența făptuitorului, fapt confirmat prin semnătura unui martor asistent, a cărui date nu sunt complet indicate, or, datele martorilor sunt necesare de a fi incluse în procesul-verbal cu privire la contravenție, deoarece la necesitate să poată fi asigurată prezența lor în ședința de judecată întru confirmarea întocmirii procesului-verbal în absența contravenientului sau refuzul său de a-l semna.

Totodată, sub acest aspect instanța reține și absența agentului constatator care fiind citat legal, nu a fost prezent în ședința de judecată pentru a face o claritate la acest subiect.

Astfel, potrivit art. 445 alin. (1) Cod contravențional, neconsemnarea în procesul-verbal cu privire la contravenție mențiunilor din art. 443, în speța - absenței persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional ori al refuzului acesteia de a semna procesul-verbal se consemnează în procesul-verbal şi se certifică prin semnătura cel puțin a unui martor, indicîndu-se şi datele de identitate ale acestuia (numele, prenumele, adresa de domiciliu şi numărul de telefon).

Concomitent, agentul constatator la întocmirea actului constatator, la rubrica 4 timpul săvîrșirii contravenției a indicat anul 2023, pe cînd toate materialele dosarului contravențional sunt datate cu anul 2024, circumstanța care cade sub incidența art. 443 alin. (1) lit. d) Cod contravențional, care prevede că procesul-verbal cu privire la contravenţie va cuprinde fapta contravenţională, locul şi timpul săvîrşirii ei, circumstanţele cauzei care au importanţă pentru stabilirea faptelor şi consecinţelor lor juridice, evaluarea eventualelor pagube cauzate de contravenţie.

Astfel, este imposibil de a menționa faptul că, cazul a fost examinat de agentul constatator corespunzător, și nu trezește dubii la capitolul de individualizare, fapt care vine în contradicție cu prezumția de nevinovăție, iar erorile admise urmând a fi tratate în folosul contravenientului, fiind în detrimentul învinuirii aduse.

Instanţa reţine că: “Verificarea strictă a înscrierii în procesul verbal a datelor prevăzute de lege se impune cu atât mai mult cu cât petentului trebuie să i se asigure prezumţia de nevinovăţie instituită prin art. 6 CEDO“, respectiv că: săvârşirea faptei contravenţionale se impune a fi constatată personal de agentul constatator, acesta are obligaţia de a efectua toate demersurile necesare pentru a constata dincolo de orice îndoială că fapta a fost săvârşită, în caz contrar dreptul la apărare al persoanei sancţionate contravenţional este încălcat“.

Instanța de judecată relevă că constatarea faptei contravenționale realizate de către agentul constatator are un caracter superficial şi tendenţios, ceea ce denotă încălcarea prevederilor art.381 Cod contravențional.

Or, din moment ce procesul-verbal de contravenţie care a fost întocmit cu încălcarea prevederilor art. 443 Cod contravențional, nu poate fi considerată o probă concludentă şi pertinentă întru confirmarea vinovăției făptuitorului.

În circumstanțele constatate, instanța consideră că în cazul din speță, prin încălcarea prevederilor Codului contravențional elucidate supra, contravenientului Tănasă Alexandru i-au fost încălcate drepturile, la un proces echitabil.

Potrivit jurisprudenţei CEDO în cauza Anghel vs Romania, Curtea a reiterat că prezumţia de legalitate şi adevăr a procesului-verbal cu privire la contravenție este o prezumție lipsită de rezonabilitate şi poziţionează contravenientul într-o situație dezavantajoasă în raport cu agentul statului, ceea ce contravine principiului egalităţii părţilor şi a armelor în proces.

Astfel, se constată că agentul constatator nu a respectat totalmente norma legală la momentul întocmirii procesului verbal cu privire la contravenție care, determină, în conformitate cu art. 445 Cod contravenţional, necesitatea încetării procesului contravențional, pe motivul nulității procesului verbal cu privire la contravenție

În conformitate cu prevederile art. 443, 445, 448, 461, 462-463 din Codul contravențional, instanța de judecată,

HOTĂRĂŞTE:

Se declară nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI 06 238064 din 02.05.2024 întocmit în privința lui Tănasă Alexandru, în baza art. 78/1 din Codul contravențional.

Se încetează procesul contravenţional intentat în temeiul art. 78/1 Cod contravenţional în privinţa lui Tănasă Alexandru, din motivul nulității procesului verbal cu privire la contravenție.

Hotărârea cu drept de recurs la Curtea de Apel Chişinău, în termen de 15 zile, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani).

Președintele ședinței,
judecător semnătura Renata Popescu-Balta
copia corespunde originalului
judecător Renata Popescu-Balta